

ממתק דיני המלכות הנקראת ארץ אז צדק למדו יושבי העולם כי יכולים הם לסבול אותו משא"כ אם היה רק דין לבד שלא היו יכולים ללמוד ולהרגיל בו.

החוטאים מעוררים דין בעולם

וְתֵאֵנָה בְּהֵוְא זְמַנָּא דְּדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא, וְצַדִּיק

אֶתְעַטְרָא בְּדִינוּי ולמדנו שכאשר הדין תלוי בעולם והמלכות

הנקראת צדק יושבת בדין ומתעטרת בז"א מצד הגבורה שבו, **כְּמָה מְאִירי**

דְּגִדְפִין מְתַעְרִי לְקַבְּלִי מְאִירי דְּדִינָא קְשִׁיא, לְשִׁלְטָאָה

בְּעֵלְמָא כמה בעלי כנפיים שהם מלאכים הממונים לעשות את הדין מתעוררים כנגד

אותם בעלי הדין הקשה שבבי"ד שבמלכות כדי להוציא לפועל את הדין ולשלוט בעולם.

פְּרָסִין גְּדִפִין מְהֵאִי סְטְרָא, וּמְהֵאִי סְטְרָא, לְאַשְׁתַּתְּחָא

בְּעֵלְמָא (ס"א לְאַשְׁתַּתְּחָא) והם פורשים כנפים מצד זה ומצד זה כדי לשוטט ולהשגיח

על מעשי בני האדם. **בְּדִין מְתַעְרִין גְּדִפִין לְמַפְרָם לֹזֵן,**

וּלְאַשְׁתַּתְּחָא (נ"א וּלְאַשְׁתַּתְּפָא) בְּדִינָא קְשִׁיא ואם רואים שהחטאים

מתרבים בעולם אז מתעוררים אותם בעלי כנפים כדי לשאוב את הדין הקשה מהמלכות,

וְשִׂאֲטִין בְּעֵלְמָא לְאַבְאָשָׂא ומשוטטים בארץ להרע לאותם החוטאים

ולפעול בהם הדין. **בְּדִין כְּתִיב** ועל זה אמר הכתוב **הוֹי אֶרֶץ צְלִצֵּל**

כְּנָפִים והיינו ארץ העליונה המלכות שהיא מצולצלת בכנפים של מלאכי הדין הרוצים

לעשות דין בעולם. וכתב מהרח"ו שהובא כל זה כאן להורות שצריך האדם להיות קדוש

כדי שלא ישלטו בו אותם מארי דגדפין ומאיר דדינא קשיא לסאבא ליה וזהו ציווי תורתנו

• 'קדושים תהיו' •

הבחירה ביד האדם להטיב או להרע

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, חֲמִינָא בְּנֵי עֲלָמָא בְּחֲצִיפוּתָא ראייתי את בני האדם בעולם שהם מתנהגים רובם בחציפות ועזות, **בְּרַ אֵינּוֹן וְכַפְּאֵי קְשׁוּט** חוץ מאותם צדיקי אמת שמתנהגים בקדושה כראוי. **וּבְגִין כִּדְ, פְּבִיכּוּל, פְּלָא הָכִי אֲשֶׁתְּכַח** ולפיכך הכל נראה כך כלומר שאין זה גזירת עליון שיהיו רובם כך ומיעוטם כך אלא הבחירה היא ביד האדם, **אָתָּא לְאַתְדַּפְּאָה, מְסִיעֵין לִיה** וכמו שאמרו חז"ל הבא ליטהר מסייעין בידו. **אָתָּא לְאַסְתָּאבָּא, כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא, וְנִטְמָתָם בָּם** והבא ליטמא פותחין לו ומעטים הם הבאים ליטהר ולכן מסייעים להם ורק הם מתנהגים בקדושה.

דברי תורה מעלתם יותר גדולה מכל הקרבנות שבעולם

רַבִּי יוֹסִי הָוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, פָּנַע בֵּיהּ רַבִּי חִיָּיא רבי יוסי היה הולך בדרך, פגש בו רבי חייא, **אָמַר לִיה הָאֵי דְאֻקְמוּהָ חֲבַרְיָיא, דְּכִתִּיב בְּעָלֵי** שאל רבי חייא את רבי יוסי על מה שביארו בגמרא (ר"ה יח.) שכתוב בעלי הכהן, (שמואל א ג) **וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלֵי אִם יִתְפַּפֵּר עֶזְרָא בֵּית עֲלֵי בְּזֻבָּח וּמִנְחָה עַד עוֹלָם** ואמרו חז"ל.

הלימוד היומי

לע"נ ר' אברהם כספי ז"ל

בְּזִבַּח וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְכַּפֵּר, אָבֵל מִתְכַּפֵּר הוּא בְּדַבְרֵי
 תּוֹרָה. אִמָּאִי וַיֵּשׁ לְשֹׂאֵל לָמָּה בַקְרָבָנוֹת אֵינָן חֲטָאִים מִתְכַּפֵּר אֲבָל בְּדַבְרֵי תּוֹרָה הוּא
 מִתְכַּפֵּר [ח]. בְּגִינֵי דְדַבְרֵי תּוֹרָה, סְלִקִין עַל כָּל קְרָבָנֵינוּ

אור הרשב"י

את ר' יוחנן בן זכאי, אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם שכתוב בו וכל מרבית ביתך ימותו אנשים, לנו ועסקו בתורה וחיו, הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותה משפחת רבן יוחנן על שמו.

ואמר רבה בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה, ואביי אמר בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה ובגמילות חסדים, ואמרו חז"ל רבה ואביי היו ממשפחת בית עלי, רבה שהיה עוסק בתורה חי ארבעים שנה, אביי שהיה עוסק בתורה ובגמילות חסדים חי ששים שנה, ומעשה היה ברב כהנא שהיה עומד ומתפלל והיה ר' חייא בר אבא עומד לפניו ומתפלל, וכיון שר' חייא בר אבא גמר תפלתו לא רצה לפסוק לפני ר' כהנא, אמר לו ר' חייא בר אבא כך אתם נוהגים בבבל שאתם מצערים את רבותיכם, שהיה מאריך והוצרך ר"ח להמתין, אמר לו האם אין רבי יודע שאני בא מבית עלי שכתוב בו אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה, בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בתפלה, והתפלל עליו ר"ח והאריך רב כהנא ימים כל כך עד שצפורניו האדימו כצפרני התינוקות, והטעם שתורה מכפרת הוא מפני שהתורה גדולה מקרבנות,

[ח] כי כשהיו ישראל מביאים קרבנותיהם להקב"ה היו באים בני עלי ומבעטים ברגליהם על הקרבנות, ולא בידיהם כשאר בני אדם שמראים בידיהם אלא ברגליהם, והקב"ה צווח למה תבעטו בזבחי ובמנחתי, ולא עוד אלא בשעה שהיו ישראל מבקשים להקריב קרבן שור או עגל, והיה אחד מהם משלח עבדו ואומר תנה בשר לצלות לכהן, והיה אומר לו שלא יתן לו עד שיקריבו, והוא אומר לו תן לי תחלה ואם לא ולקחתה בחזקה, והיו ישראל אומרים מה זה, וכי לא להקב"ה אנו מביאים קרבן אלא לבני עלי, מכאן ואילך אין אנו צריכים להקריב שלא יטלוהו בני עלי, וזהו שנאמר "ותהי חטאת הנערים גדולה מאד".

וכיון שהם ביזו הקדשים אבל אין הקב"ה מונע דרכי התשובה לכן אמר "אם יתכפר עוון בית עלי בזבח ובמנחה", אבל בתורה ובגמילות חסדים יתכפר, כי על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים וכיון שבזו את העבודה יכופר להם על ידי שני העמודים האחרים תורה וגמילות חסדים והדבר תלוי בהם וכמעשה שהיה במשפחה אחת בירושלים שהיו בניה מתים בני י"ח שנה, באו והודיעו

הלימוד היומי

לע"נ ר' אברהם כספי ז"ל

דַּעְלָמָא אלא הטעם הוא לפי שדברי תורה מעלתם יותר גדולה מכל הקרבנות שבעולם. **בְּמָה דְאוּקְמוּהּ דְכֶתִיב** וכמו שביארו בגמרא (מנחות קי.) מה שכתוב, (ויקרא ז) **זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים, שקיל אוֹרֵייתָא לְקַבִּיל כָּל קַרְבָּנֵי דַּעְלָמָא** שקולה התורה כנגד כל הקרבנות בעולם והעוסק בתורה אינו צריך לא עולה לא מנחה לא חטאת ולא אשם. **אָמַר לִיהּ** אמר לו רבי יוסי, **הֵכִי הוּא וְדָאֵי, דְכָל מַאן דְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, אָף עַל גַּב דְאִתְגַּזַּר עֲלֵיהּ עוֹנֶשָׁא מְלַעֲיָלָא, נִיחָא לִיהּ מִכָּל קַרְבָּנֵי וְעֲלוּן** כך הוא ודאי שכל מי שנגזר עליו עונש מלמעלה עושה יותר נחת רוח למעלה בלימוד התורה יותר מכל הקרבנות והעולות שיביא לפניו, **וְהוּא עוֹנֶשָׁא אֶתְקַרַע** וקורעים את הפתק של הגזירה שנגזרה עליו להענישו, והטעם לזה הוא כיון שכשמקריב קרבן עולה הוא לנחת רוח לפניו יתברך וגורם יחוד ז"ן, אך אין זה עסק האדם עצמו כי אם על ידי הכהן המקריב, משא"כ כשעוסק בתורה הרי הוא מייחד קוב"ה ושכינתיה בפיו עצמו ואין לך נחת רוח ותיקון גדול מזה לאדם לטהר נפשו מחטאיו [ט]. (ובגין דלְעֵי בַהּ לְשִׁמְהָ, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְפִּיִס בְּהִדְיָהּ).

אור הרשב"י

מכּם ואִין דברים אלא דברי תורה ואני מוחל עונותיכּם, ובפרק קמא דברכות, כל העוסק בתורה וכו' מוחלין לו כל עונותיו שנאמר בחדש ואמת יכופר עון ע"כ. ורבנו יונה בשערי תשובה שער ד אות טז כתב שמי שיש לך עוון חילול ה' שלא יתכפר

שקרבנות מכפרים על החטא והתורה מונעת את האדם מן החטא, כמו שאמרו חז"ל תורה מגינה ומצילה (ליקוט מעם לועז שמואל א ג) [ט] וכן בשמות רבה פרשת תצוה ז"ל, אמרו ישראל רבוננו של עולם עניים אנו ואין לנו להביא קרבנות אמר להם דברים אני מבקש

הלימוד היומי

לע"נ ר' אברהם כספי ז"ל